

Most, hogy végig gondoltam az életemet, ráeszméltem:

„Mindent a honvédségnek köszönhetek.”

(Egy 70 éves, „mérnök őrmester”, volt diákunk vallomása.)

Prológus: A családom mindkét ága Badacsony környékéről való. Apai nagyapámat 21 éves korában, 1902-ben besorozták a szombathelyi 11. császári és királyi huszárezredbe. A vézna, 6 elemít végzett, a falujából ki sem mozduló parasztgyerek 3 év múlva testben és lélekben megerősödve, mellén fényes ügyességi jelvényekkel virít a fotó. Ilyen kompetenciákkal már jól nőtt, 7 gyermeke született. Végigharcolta a Nagy Háborút, ahonnan Vitézségi Érmekkel a zubbonyán tért haza szülőfalujába, ahol 25 évig Őt választották bírónak. Apámat 1934-ben sorozták Kőszegre „tititáti” bakának, ahonnan 1 év után egy csontcsillaggal a hajtókéjén tért haza. Ő többre vágyott, ezért Budapestre költözött. Az inasévek letelte után lakatos lett a Beszkártnál. A II. világháborút telefonos tizedesként fejezte be. Anyai nagyapám, nagykanizsai 20. király gyalogezreddel a Piave mellől telefonos káplárként tért haza, szintén kitüntetésekkel az elrongyolódott zubbonyán.

A fenti ősökkel a „puttonyomban” természetes volt, hogy 12 éves koromban a **„Fiatalkok! Építsetek rádiót. Vegyetek részt a Szabadságharcos rádió-körök munkájában!”** plakátot olvasva én is ifjú rádióamatőrnek álltam. A Klement Gottwald Villamossági Gyár (1964-től ismét Ganz Villamossági Művek) MHSZ klubjának rádió szakosztályától aztán egyenesen vezetett az utam a Puskás Tivadar Távközlési Technikumba. (A 10-szeres túljelentkezőknél, csak a rádióamatőr klubban megszerzett elektronikai és az apámtól megtanult mechanikus kompetenciákkal lehettem jobb.) A félkatonai Magyar Posta által alapított és fenntartott technikumot nekem találták ki. A Városmajor utcai általános iskolában kiváló közismereti alapozást kaptam. A Puskásban műszaki elméleti tanáraink mérnökök, a laborvezetők technikusok voltak, akár csak az MHSZ-ben. A „szaki-danik” (műhelytanárok) meg, mintha az apáim

lettek volna. Nagyon hamar beletanultam a miliőbe. Az iskola és annak rádióklubja azon 4 évem minden óráját betöltötték. Brillíroztam a Gyáli úti almamáterben. Hihetetlennek tűnik, de a BME Villamosmérnöki karára könnyebb volt bejutnom, mint a Puskásba. Persze az egyetem megkezdése előtt a ceglédi híradózászlóaljnál teljesítem kellett az alkotmányban előírt „szent kötelességemet”, hazám védelmét. (Már nem a Csehszlovák-Sztálinról, Klement Gottwald elvtársról volt elnevezve „rádiós tudásom bölcsője”, a Ganz Villamossági Művek, amikor életem egyetlen éles riadójának célja - 1968 nyarán – Csehszlovákia megszállása volt. Ki nem vittek, de egy hónapig folyamatosan szolgálatban feleslegesen rettegtem, hogy szeptemberben elkezdhetem-e egyetemi tanulmányaimat.)

Hogy milyen volt anno Cegléden? Megélni frissen érettségizett, egyetemre felvett, kolégiumot csak kívülről látott újoncként egy új, innen-onnan szedett-vedett zászlóaljban az es-

ténként és a vasárnaponként? **Húzó volt.** Szakmai tudásom miatt, az eskü után azonnal rajparancsnok és őrzetű lettem. Másnap szabadság helyett megkaptam a belsőőrség parancsnoka megfigyelő feladatát. Valószínű jól teljesíthettem, mert két hét múlva megismételtük. És ez így ment 9 hónapon keresztül: havonta két őrséggel, majd az utolsó hónapban minden másnap. Összesen 33-szor voltam Cegléden a belsőőrség parancsnoka, míg ő egyszer sem. Milyen kompetenciákat szereztem ezzel? Mint egyetemi hallgató, nem pánikoltam a professzor Uraktól. Tudtam, hogy minél kisebb „rangú” valaki annál jobban kell vigyázni vele. Mint fiatal tanársegéd ki mertem állni akár 180 ember elé szónokolni is, számon kérni is. Kisapáként, fiaink éjszakai feljajdulására azonnal képes voltam helyesen reagálni. (Mi volt ez a támlás „ŐőőppParancsnoók! kiáltásához képest, éjjel fél 2-kor?) Majd a Puskás Technikum igazgatójaként, egy államtitkárral, egy miniszterrel is szót tudtam érteni a „ceglédi élet iskolában” megtanult és begyakorolt kompetenciák alapján. De nagyon előre ugrottam.

Felmerül a kérdés, hogy milyen sorállományú katona voltam? Szakmai feladatokban kiváló, hiszen minden gyakorlat után, (mert az összes, közben elromlott berendezést meg tudtam a helyszínen javítani) megdicsértek, előléptettek, és miután már szakaszvezető lettem, pénzjutalmat adtak a zászlóalj színe előtt. Különb, tehát a körletben, a lövészetben, a tornaórákon, a rohampályán rossz katona voltam. Nem is lettem kiváló és élenjáró sem. Miért? Valahogy akkor már nem érdekelt az egész. Eltűnt a „szép élet” varázsa, csak a „nehéz viselet” maradt meg. Eszembe jutnak az 1968. júniusi hétfék. Mindig szombaton hozták a vasútállomásra az építőanyagot. Természetesen az egyetemista urakkal trógeroltatták be, **élükön** a Horváth szakaszvezető et-vel. Kilógott a lóláb, mivel a sorállományt és a „sárgarigókat” közben hosszú-eltávra engedték. (1990 után, az akkor megalázott egyetemisták, parlamenti képviselőkként 20 %-ára csökkentették a Néphadsereget. Most meg nincs katona, aki megvédje a hazát.) Ronda munka volt, mert az első és a 100. cementes zsák is 50 kg-s, amit, akkor még 64 kilósan nekem is cipelnem illett. Bánatunkban, városba jövet és menet is bedobtunk valamit. Hétről-hétre többet, keményebbet. Végül senki nem lett masszív alkoholista, öt nap alatt mindig kitisztultunk. (Következménye? Moszkvában egyszer sem tudtak leitatni.) Lelkileg többünket, közte engem is erősen megviselt, hogy otthon elszerezték a „mennasszonyunkat”. (Persze 19-20 évesen ez kifejezés még nem a gyűrés mennasszony jelenti, csak aktuálisan a legnagyobb, sok esetben az első szerelmet.) Nálam Ő, éppen egy osztálytársnő volt. Mit összekészültem az ötéves érettségi találkozóra: „Most visszacsábítom!” Mellé ültem az asztalnál. A 10. mondata után a kép: „Ő a legcsinosabb”. A bálványozott kép: „Ő a legokosabb”. A madonnaként imádott kép: „Ő lesz gyermekeim anyja”, darabjaira hullott. „Hogyan lehettem ekkora ökor, hogy ebbe a...annyira bele voltam zúgva?” Ebben pillanatban értetem meg először és örökre, hogy mit nekem Puskás, mit nekem BME-VIK, az én életem legnagyobb iskolája a ceglédi „Hotel Dózsa” volt és ma is azt hirdetem: **„Ott faragtak férfit belőlem baltával, az élő göcsörtös fából.”**

A többi már annyira nem érdekes. Az életutam száguldott magától. A „vörös” diplomám átvétele után tanársegéd lettem az anyatanszékemen, és a számléltrán haladgatva ott is maradtam közel 20 évig. Hadmérnöki kar ’56-óta nem lévén, levelező hallgatóim között közel 100 aktív híradótiszt is, köztük saját ceglédi szakaszparancsnokom is megfordult. Nagy élmény volt mindkettőnk számára. Végül is jelest kapott, majd kandidátus lett (igaz a Közgázon). 1973. októberének egyik késő délutánján felhívott a dékáni hivatal vezetője és megkérdezte, hogy

tudom-e mi a „Nullévolyamos konzultáció”? „Igen és nagyon hasznosnak tartom.” volt a válaszom. „Ha megtartana egy ilyen konzultációt, akkor *legyen szíves* jöjjön le a dékániba.” Le mentem. **Keddi** nap volt. A viszonylag kis szobában több, számomra ismeretlen diák szorongott. „Lacikám! (*Te jó Isten! Mi történhetet? Csak nem tört ki a III. világháború? Kiderült, hogy ennél is nagyobb a baj.*)” **Pénteken** reggel, 8:00-kor a debreceni Kossuth laktanyában kell jelentkezni 7 oktatónak, akik a hozzánk felvett és oda bevonultatott 280 diákunknak matematika, majd szombaton fizika órákat tartanak, 7 csoportban. Hat végzős diák már itt van, de az adjunktus et. megbetegedett. Tanár kell, mert a csak főállású egyetemi dolgozó viheti a csapatot. Szállást már lefoglaltam a Hotel Aranybikában, az előleget felvettem a pénztárból. Még a csütörtök délutáni vonatot kellene kiválasztani és megvenni a jegyeket. Önre gondoltam Lacikám.” (Jolika, 9 év múlva, amikor a Műegyetem alapításának 200. évfordulóján Oláh István vezérkari főnök et. neki a „Haza szolgálatáért” arany, nekem az ezüst fokozatát adta át bevalotta, hogy anno én a 9. voltam, akit megpróbált befűzni.)

Természetesen elvállaltam, hiszen addig még soha nem laktam szállodában. A debreceni Aranybikában kezdeni szép indulást jelentett. A kar nullévolyamának megszervezése, a konzultációk lebonyolítása közel 20 évig a feladatom maradt. Ma is büszke vagyok, hogy összességében közel 5000 még sorkatona villamosmérnök hallgatónak havonta 2 napon át a külső civil világ felszentelt misszionáriusa lehettem. Évekig vártam arra a pillanatra, amikor anyaalakulatomhoz is vonultatnak be nullévolyamosokat. Nagy élmény volt az első újra találkozás a málló falakkal is. Kocka Ladával vittek, mivel az Akadémia főtitkárjának legkisebb fiacskáját éppen ide vonultatták be. Jött velem az édesanyja, a tanszéki tanártársam is (anno, csak megyei párttitkár felettinek volt ilyen szolgálati kocsija). Nagyon élveztem a rosszul eligazított kapuügyeletes tiszthelyettes pánikját, és kárpótolt minden a kapunál anno elvett üveg pálinkáért (az elefántok nem felejtenek! Habár ez a megállapítás csak a nőstényekre vonatkozik). A laktanya siralmas, a kapcsolatfelvétel sikeres volt, különösen mert a zászlóalj közben felvette Puskás Tivadar nevét. 1999-ben már régen nem volt nullévolyam és én már 7 éve anyaiskolám igazgatója voltam, amikor híre ment, hogy a teljes híradószolgálat felveszi Puskás Tivadar nevét. A technikum nevelőtestületéből **hatan** voltunk, nem egyidőben nullévolyamos katonák az alakultnál. Mi, 15-30 éve ott szolgált villamosmérnökök ajándékoztunk egy Puskás Tivadar bronzszobrot az alakulatnak. Ilyenre a Magyar Honvédség ismert történetében még nem volt példa. A vezérkar azonnal engedélyezte. Az avató beszédet én mondtam és a HM belső tv-lánca közvetítette. Úgy hírlett, hogy szemem nem maradt szárazon. Én csak akkor könnyeztem, amikor flexszel levágtuk a szobrot és becsukták a Cegléd utolsó laktanyáját. (Hej, ha Dózsa Gyuri bácsi, vagy Kossuth apánk látta volna ezt!)

Később megtudtam, hogy azért utánam néztek a szoboravatás előtt. Nem volt nehéz, mert akkor már 7 éve én voltam a Bolyain a RÁF-osok államvizsgáján a civil társelnök. Most már elmondhatom, hogy az első 8 évben mindig nálam kapta a jeles jegyet híradástechnikából és készülékismeretből a záróvizsgán a „Bolyai kardos” évfolyamelső, aki helyből főhadnagy lett, és Ő „imádkozta” elő a tiszt eskü szövegét augusztus 20-án a Parlament előtt.

A nagyhírű ceglédi szoboravatásnak az lett a folytatása, hogy három nyá. ezredes Úr megkeresett a Gyáli úti irodámba és megkérdezték, hogy mit szólnék, ha **egy nem csak** nyugdíjasokat tömörítő híradó bajtársi egyesület felvonná Puskás Tivadar nevét (csak néztem. Talán előléptettek címzetes tábornokká?). Természetesen egy arcizmom sem rándult, miközben

támogatásomról biztosítottam őket. Ők megkönnyebbültek és első civilként beléptettek, valamint az első közgyűlésen alelnökké választották a Puskás Tivadar Híradó Bajtársi Egyesületben. 15 év múltán, 2014-ben a Puskás Technikum igatójaként nyugdíjaztak. Ezután léptem be a Budapesti Nyugállományúak Híradó Tagozatába, majd a váci Esze Tamás Honvéd Egyesületbe.

A többi már közismert.

Budapest, 2018. május 21-én, a Honvédelem Napján.

A Magyar Honvédség megalakulásának 170. évfordulója tiszteletére.

Iacibacsi, alias Horváth László Ferenc dr.

Epilógus: A leírtakból kiderül, hogy csak közel egy évet voltam Cegléden nullévfolyamos sorállományú katona, ahonnan őrmesterként szereltek le. Igaz, hogy több szállal kötődtem a Néphadsereghez és kötődöm ma is a Magyar Honvédséghez, de nem vagyok sem tartalékos sem nyugállományú, mégis büszke, aktív tagja lehetek a Budapesti Nyugállományúak Klubja Híradó Tagozatának, a Budapesti Nyugállományúak Híradó Tagozatának és a váci Esze Tamás Honvéd Egyesületnek. Nekem erről az 1848. évi 22. törvénycikk, jut eszembe: „...a nemzetőségbe olyan, vagyoni kvalifikációt meg nem ütő személyeket is fel lehet venni, akik érdekeltek az alkotmányos rend fenntartásában.” 170 éve ezen mondatok alapján lehetett megszervezni önkéntesekből, törvényesen az első 10 honvédtábornokot, az önálló magyar hadsereg magvát.